

TOS-paspoort

Algemeen

- Pas het tempo aan: praat iets langzamer en gebruik pauzes.
- Controleer of het kind de opdracht begrijpt; laat het kind de opdrachtverbaal herhalen. Controleer ook of (nieuwe) woorden begrepen zijn, ook tijdens toetsen.

Extra tijd & begeleiding

- Extra tijd bij toetsen of opdrachten wordt per situatie overwogen.
- Bied ondersteuning bij het automatiseren van taalvaardigheden zoals spelling, grammatica en woordenschat.

Lezen & luisteren

- Gebruik voorleesfunctie bij talige vakken.
- Kort lange teksten of opdrachten in en ondersteun ze visueel, bijvoorbeeld met schema's, pictogrammen of afbeeldingen.

Toetsvoorbereiding & toetsafname

- Een koptelefoon tijdens toetsen helpt prikkels te verminderen.
- Kinderen met TOS scoren doorgaans beter in rustige omgevingen (1 op 1 of kleine groep) met ruimte

voor vragen en verduidelijking.

- Een kind met TOS neemt taal en vraagstellingen vaak letterlijk; ruimte voor uitleg voorkomt misinterpretatie.
- Het kind heeft moeite met letterlijk leren; laat het uitleggen in eigen woorden.
- CITO, DIA, AVI en TAK toetsen of andere toetsen bij voorkeur onder begeleiding afnemen, zodat het kind vragen kan stellen over de betekenis van woorden.

Cognitieve belasting & concentratie

- Help het kind bij het plannen en ordenen van talige informatie; zorg voor overzicht.
- Wees duidelijk over wat er moet worden opgeschreven bij aantekeningen. Bijvoorbeeld: begin met "Schrijf op...".
- Controleer de aantekeningen die het kind heeft gemaakt en kijk of er informatie ontbreekt.
- Zorg voor rust en zo min mogelijk prikkels.

Taal & spelling

- Gebruik visuele hulpmiddelen bij spelling, zoals het spellingskompas, Staal-materiaal, enzovoort.
- Leg minder nadruk op foutloos schrijven; beoordeel spelling functioneel.
- Bij vreemde talen: fonetisch leren en uitspraak laten meetellen; hanteer een mildere beoordeling.
- De woordenschat ligt vaak lager dan gemiddeld; leg nieuwe woorden expliciet uit en laat het kind het woord in eigen woorden omschrijven.
- Het kind mag actief vragen naar betekenis van woorden - dit hoort bij de taalontwikkeling.